

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

БЕОГРАДСКА ОПШТИНСКА ЗАВЕШТАЈНИЦА

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

Цена:

за Србију на годину . . . . . 6 лин.
на пола године . . . . . 3 „
за стране земље на годину . . . . . 9 „

Недеља 17. Децембра 1895.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА Д. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАКЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНА СЕДНИЦА
7. Децембра 1895. год.

Председавао председник г. Михаило М. Богђевић; присуствовао члан суда г. Мих. П. Живадиновић, од одборника били: г. г. Дим Гавриловић, Стеван П. Поповић, Д-р Никола Х. Николић, Сава М. Цеваириновић, Љуб. Марковић, Благоје Милошевић, Дачид Були, Дамњан Стојковић, Др. Војислав М. Суботић, Светозар Н. Швабић, Михаило Михаиловић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 30. Нов. о. г. и у одлуци КНБр. 693 учињена измена

да се у члану 10. правила за фонд болнички стави, да се прво да на приплод фондовни капитал Управи фондова на другом месту општини града Београда и то под погодбама, под којима прима управа фондова капитале на приплод.

II

По прочитању акта управе вар. Београда и њених одељака АБр. 7329, 7309, 7328, 7310, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да је Милан Ж. Ђорђевић рентијер овд. доброг владања и слабог имовног стања; да су му непознати Максим Пешић чувар робијаша, Владимир Колачек бив. бремзер и Драгиша Петровић, бив калфа трговачки.

III

Председник износи одбору на решење молбу А. Перишона и комп. којом моли, да му се врати кауција положена за грађење коцкасте калдрме у Београду.

По прочитању те молбе АБр. 5190 и по са слушању усменог извештаја општинског правозаступника да се општина са А. Перишом и комп. због овог предузећа парнички пред изборним судом и да зависи од пресуде изборног суда, коме припада право на ову кауцију, одбор је решио,

да се молиоци А. Перишон и комп. упуте, да са овим тражењем сачекају пресуду изборног суда по спору општине са њима због грађења коцкасте калдрме у Београду.

IV

Председник износи одбору на решење молбу Лазара П. Дашковића, овд. кафеџије, којом моли,

да за дуг свој општинској трошарини у 2697.04 лин. плати само 30% у року од године дана са јемством, како би могао скинути стечај са свога имања, јер су и остали повериоци на овако равнање пристали.

По прочитању те молбе АБр. 7384 и 7385, одбор је одлучио,

да се решавање по овоме предмету одложи до прве седнице за овом, када ће општински правозаступник са управником трошарине поднети извештај, на основу чега је имао молилац толико кредита и зашто у своје време овај дуг није наплаћен. Општински правозаступник може известити надлежан првостепени суд, да ће одбор по овоме предмету донети своје решење у првој седници која на реду дође.

V

Председник позива одбор, да према закону о пороти изабере 80 поротника за вар. Београд за 1896. год.

По прочитању закона о пороти и по прочитању имена оних лица, која имају погодбе законом прописане, — одбор је решио,

да у 189-шестој години буду ова лица поротници за вар. Београд:

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЋИНУ

од 1459—1814. год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И П. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. Београдске).

(НАСТАВАК)

После извесног обучавања у ратној вештини враћали су се натраг у Србију, где су умножавали дружине и светили се Турцима за раније неправде. Прота М. Ненадовић помиње⁽¹⁾ како је Михаљевић послао његовом оцу Алекси једног барјактара са тридесет Фрајкорца, те он од прикупљених људи уреди велику чету (на 700 људи). Ових добровољачких чета било је на више места; али је најзнатнија она која се искупила у Срему код веће Ђесареке војске над којом је заповедао капетан Стеван Михаљевић. Ова је чета

доцније нарасла под њим на 18000 људи⁽²⁾ и врло се храбро борила с Турцима по Србији, зашто Михаљевић добије пуковнички чин, доцније постао је ђенералом. У даљем описивању поменућемо поједине важније људе међу Фрајкорцима.

Скупљени од силних бегунаца, који се склонили од турског насиља у Аустрију, Фрајкорци су највише допринели, те се наш народ после гомилама селио у Аустрију, склањајући се од Турака. О томе нам даје лепо сведочанство М. Видаковић у автобиографији, описујући збег, у коме је и сам био, и позивања на сеобу од стране Ђесареваца, вели: Но наш велики збег Неменикућани, Кораћичани и Рогачани, у Космају живећи нису се толико Турака ни бојали, зато и не похити им се да у Срем прелазе; пробавимо убо време ми ту, од прилике рећи до пола лета. На

(2) Овај број забележио је прота М. Ненадовић (Мемоари стр. 125), по казивању свога оца. Немачки извори бележе, да је одељење Фрајкорца, што продрало у југозападном делу Србије (под Михаљевићем) износило на 8000 људи (Шумарски по животоп. Лаудонову у Серб. летопису кн. 67. ч. IV стр. 14). Пу протина белешка је меродавна. Број осталих чета Фрајкорских, на разним местима, такође је знатан; и нећемо претерати ако узмемо, да их је у Србији скупа било на 25000 до 30000 људи, не рачунајући ту мање устаничке чете.

то доиде нам у збег сербско војство под именом свободни хор (Freuchor) међу којима и мој стриц Павко (овај је раније пребеглао због заваде с једним Турчином) као капетан над триста људи, те нас окупе, да се ми што скорије у Срем уклонимо; да ће се цела земља сад ускочебати и да можемо ту пострадали. И тако сви готово кренуемо се, у име Бога, на пут. Што је који могао од свога добарца понети понео е, а што није могао, остало му е, овце и козе, говеда и свиње и т. д. Но и дан данашњи косне ми се срдце, кад помислим, како нам е тешко пало, од свое се домовине растати, свое куће и своју земљу оставити, свега се добра својега лишити и у чужу земљу ићи. Много би за утолити тугу своју путем певали, но при том би им сузе из очију удариле подобно киши, која при ведром небу и сунцу сушу падати почне. Многи су се и од пол пута враћали, говорећи да воле у свом отацтву и погинути, него у чужој земљи за својом тужити и чезнути.⁽¹⁾ Из овога се примера најбоље види, да се и при већим сеобама није сав свет исељавао, већ

(1) Мемоари, стр. 12.

(1) Гласник срп. уч. друштва, кн. XXX. стр. 125.

Аксентије Ј. Аксентијевић, приватијер; Аксентије Голубовић, кравар; Аранђел Илић, земљоделац; Арса Кржић, трговац; Бенцион Були, мењач; Василије Радојковић, б. трговац; Велимир Табаковић, б. трговац; Вељко С. Николић, б. трговац; Витомир Марковић, терзија; Ванђел Тома, мењач; Васа К. Миљковић, б. бакалин; Гаврило Кики, трговац; Гавра Дангубић, трговац; Глиша Јосиповић, трговац; Глиша Стојановић, механџија; Горчаков Миловановић, воскар; Глиша Ђорђевић, пензионар; Давић Симић, трговац; Димитрије Т. Вељковић, трговац црварски; Димитрије Ђорђевић, кафеџија; Димитрије М. Ђорић, трг. фарбарски; Димитрије Најдановић, кафеџија; Димитрије Наумовић, казанџија; Димитрије Наумовић, кафеџија; Димитрије Тодоровић, кречар; Димитрије Тирковић, трговац; Димитрије Шићански, предузимач; Драгомир Здравковић, трговац; Дума Ђ. Деда, кафеџија; Ђока П. Ђорђевић, трговац; Ђорђе Р. Васићић, трговац; Ђорђе М. Илић, приватијер; Ђорђе Чупић, б. дувандџија; Евгеније М. Чоловић, бакалин; Живан Бугарчић, кафеџија; Живко Кузмановић, трговац; Живко Леонович, трговац; Илија Антоновић, гвожђареки трговац; Илија Видаковић, приватијер; Илија Милишић, трговац; Илија Наранџић, приватијер; Илија Савић, б. кафеџија; Илија Цветановић, сапунџија; Јован Илић, воскар; Јован С. Јелкић, трговац; Јован М. Марковић, б. трговац; Јован Обрадовић, приватијер; Јован Петровић, абација; Јован Ристић, баруџија; Јован М. Тадић, трговац; Јосиф Матковић, гвожђар; Јанаћ Ђорђевић, бакалин; Јанаћ М. Јанковић, кафеџија; Јања Х. Пашона, б. ликерџија; Јевта М. Павловић, трговац; Јеротије А. Миливојевић, кафеџија; Јеврем Рајић, пензионар; Коста Гинић, кафеџија; Коста Ђукић, дрварски трговац; Коста А. Крстић, бакалин; Коста Н. Лазаревић, трговац;

Коста Б. Михајловић, механџија; Коста Панђела, месар; Коста Петровић, бакалин; Лука Теловић, трговац; Лазар Андрејевић, банкар; Лука Пурић, трговац; Мијаило Јанковић, кафеџија; Мијаило Јовичић, трговац; Милан Бранковић, трговац; Милан Живковић, трговац; Милорад Д. Јанковић, б. бакалин; Милош Д. Милошевић, б. бакалин; Младен Љубинковић, трговац; Милан Банковић, трговац; Никола К. З. Поповић, јувелир; Никола П. Михаиловић, бакалин; Петар Ђ. Рашић, трговац; Петар Видаковић, економ; Светозар Стаменковић, трговац.

VI

Председник позива одбор, да од судом предложених лица изабере за сваки полицијски квартал и за срез врачарски по двадесет лица за присутнике при ислеђењима кривичних дела за 1896 год. Одбор је решио,

да у 1896. год. буду ова лица присутници при ислеђењима кривичних дела:

а., за квартал варошки:

Богоје Грујић, месар; Видоје Виторовић, кројач; Владимир М. Благојевић, трговац; Ђорђе Радојловић, трговац; Гвозден Николић, кафеџија; Димитрије Димитријевић, штампар; Димитрије Крстић, кафеџија; Димитрије К. Николајевић, б. трговац; Љубомир Бојовић, штампар; Марко Миленковић, бакалин; Марко С. Петронијевић, кројач; Мијаило Димић, ликерџија; Милан С. Антонијевић, златар; Сретен Новаковић, трговац; Лазар Радонић, јорганџија; Душан Милићевић, кафеџија; Никола К. З. Поповић, јувелир; Стојан К. Тодоровић, трговац; Јања Х. Пашона, ликерџија; Драгомир Радуловић, банкар.

б., за квартал теразијски:

Алекса Васић, кафеџија; Алекса Ђорђевић, бакалин; Станоје М. Обрадовић, трговац; Ванђел Каранфиловић, кафеџија; Васа Мијатовић, кафеџија; Глиша Матић, обућар;

Димитрије Петровић (Козарац) кафеџија; Добросав Атанацковић, трговац; Ђорђе Д. Јездић, бакалин; Исидор Николић, столар; Јеврем Живковић, абација; Марко Барух, мењач; Мијаило Ц. Тодоровић, магазација; Ђорђе Арсенијевић, абација; Милан Ј. Обрадовић, трговац; Коста Дукић, абација; Петар Маринковић, абација; Стојан Бошковић, приватијер; Данило У. Романовић, дувандџија; Милош Поп Јовановић, берберин.

в., за квартал савамањски:

Арса Атанацковић, кафеџија; Васа Поповић, комисионар; Владимир М. Димитријевић, илиџар; Владислав Чортановић, трговац; Илија Урошевић, бакалин; Јеврем Главинић, ситничар; Љубомир Ђ. Мишковић, трговац; Мијајло Д. Банковић, шпедитер; Миленко Стефановић, бакалин; Јоца Петровић, столар; Коста М. Ђурић, комисионар; Крета Јовановић, приватијер; Раденко Драговић, трговац; Јован Ковић, трговац; Петар Ђурић, магазација; Петар Мартиновић, кафеџија; Светозар Михајловић, кафеџија; Станислав Мирковић, трговац дрварски; Периклес А. Захо, трговац; Нестор Димитријевић, илиџар.

г., за квартал врачарски:

Аврам Ђорђевић, кравар; Никола Штерић, памуклијаш; Васа Лазаревић, б. кафеџија; Витор Николић, кафеџија; Ђорђе Н. Петровић, бакалин; Стеван Миљковић, бакалин; Илија Марковић, бакалин; Јанко Гинић, кафеџија; Јован Ђуровић, кафеџија; Јован С. Миловановић, дрварски трговац; Глиша Јовановић, б. ковач; Димитрије Вучовић, бакалин; Милан С. Денчић, обућар; Милан Маричић, бакалин; Милан М. Марковић, кафеџија; Милан Поповић, марвени трговац; Милија Јаковљевић, б. бакалин; Јован Б. Мицковић, бакалин; Јован С. Ђуковић, трговац; Коста П. Вуковић, месар.

д., за квартал палилулски:

Биљан Вуковић, кафеџија; Благоје Анђелковић, бакалин; Гавра Бркић, трговац; Ди-

да је било доста њих, који су хтели да истрају чемерни живот на свом рођеном огњишту и у сред тако бурних дана! — Исто је тако важан говор — а за време о коме је реч, управо карактеристичан — једног турског аге, који Видаковић наводи у автобиографији. Ми га испеујемо целог, јер се у њему огледају темељни погледи на ондашње прилике. Пошто је изложио страх који је завладао у народу, због српског рата између Бесареваца и Турака, Видаковић прича како је њихов ага (Ибрахим) дошао у село, да умири народ; он овако говори искупљеним сељанима:

„Рајо и људи мои! Ми имамо с Немци рат, то сте чули, те вам е познато. Немац е великом силом на нас удара, а и наши су се у Београду врло добро утврдили, и на нову још војску из Македоније с великим везиром чекамо; како ће кому срећа у оружју послужити не знамо: то вам кажем рајо, не мојте се у овој размирици као деца варати, и као што су се ваши предци више пута у том преварили, да се с Немци и ви сложите и на оружје и ви против Турака устанете; ибо не знате

нити можете напред знати, нашто ће нам дело изити. Зато послушајте ви мене, послушајте мои савет, што ћу вам рећи: оставите ви царева нека они међу собом мејдан деле, а ви лепо са своим фамилијама примирите се и из прикрајка чеканте, кои ће мејдан одржати. Ако одржи Немац а ви му се поклоните, он ће вас драговољно примити, нити ће вам замерити што моћи, што и ви поред њега на нас оружје дигли нисте; ако ли ми одржимо победу, то ћете остати наши, као што сте и били, и служиће вам за част, што се и ви нисте с нашим непријатељем ополчили противу нас били, но заостали сте свому царју и својој крони верни и покорни. А напротив ако се и ви преварите, као што су се и ваши стари неколико крат преварили, те на Турке ударите, пак победу с нашим непријатељем не одержите, онда се надајте, да ће и вас оно исто зло постићи, кое за такво дело и ваше суаре многа постигло, кое ми валха, рајо, не би мило било! Жао би ми било да вашим неразумним поступком у погубел себе баците. Но будући да у време рата и овако размирице, свашто се дого-

дити може и војници, кои у рат на пролитие свое крви иду, обичествују више слободе него у мирно време имати, нити им се може предел свуда у том положити, раздражен бо Турчин од непријатеља иде као слеп, може од куд ударити и на вас, и вас ако и ништа нисте криви, изсећи и поробити, зато вас саветуем, да сви у горе и дубраве избегнете, и да се Турком за време уклоните с пута, докле не видимо шта ће бити. Оконча ли се рат за нас сретно, ви ћете се опет у своје домове вратити и без сваког вреда пред својим царем заостати; ако ли би по нешчистију за нас Немац земљом завладао, а ви бисте остали под њим, како што без сумње и ви волите; крест бо кресту вазда тежи и ревне, но ништа за то, само ово вам се каже у том случају опасни (пажљиви) на себе будете, да не пострадате.“⁽¹⁾ — Једино што су послушали то је да се склоне у збегове а даље су се предали таласима бурних дана, поводећи се за крестом и не слутећи, да им и под тим Хришћанима не би било боље; а ношени јаком жудњом за осветом, гомилама су ишли у редове

(1) На истом месту, стр. 115—116.

Димитрије Ш. Јовановић, бакалин; Димитрије Тасић, месар; Ђорђе Б. Вељковић, земљоделац; Ђорђе Н. Соколовић, предузимач; Живко Ј. Ђорђевић, лецедер (воскар); Игњат Петровић, кафеџија; Јања Танић, кафеџија; Јеврем Марјановић, б. кафеџија; Јоца А. Живковић, бакалин; Љуба Јовановић, б. кројач; Мијаило М. Ђорђевић, бакалин; Милан М. Ђорић, земљоделац; Милан А. Максимовић, приватијер; Коста Трпковић, кафеџија; Коста Чупић, земљоделац; Милић Годосијевић, бакалин; Мића Ристић, б. ликерџија.

Ъ., ЗА КВАРТ ДОРГОЛСКИ:

Аврам М. Калдерон, приватијер; Аврам С. Коен, трг. лончарски; Ђорђе Х. Протић, кафеџија; Иван К. Трпковић, кафеџија; Милан Миладиновић, ковач; Спира Јаковљевић, кафеџија; Риста Петровић, кафеџија; Никола Кики, трговац; Матеја Николић, кафеџија; Мирко Ђукић, кафеџија; Нестор Ристић, б. механџија; Нестор Стојановић, обућар; Неша Марковић, приватијер; Стеван Максимовић, пекар; Нисим Тајтацковић, трговац; Петар М. Кандић, бакалин; Петар Ђ. Петровић, кафеџија; Ђока Мишић, бакалин; Радован Антић, кафеџија; Радоје Р. Ђирковић, бакалин.

Е., ЗА СРЕЗ ВРАЧАРСКИ:

Коста Н. Јанковић, бакалин; Коста Јовановић, лебар; Милосав Т. Мишић, бакалин; Марко Козаковић, ликерџија; Петко Стојановић, б. баштован; Милош Танасијевић, б. бакалин; Ђорђе Стојановић, ситничар; Младен Марковић, механџија; Младен П. Годоровић, кафеџија и абација; Наум Најдановић, месар; Неша Дамњановић, кафеџија; Нићифор Максимовић, кафеџија; Никола Г. Вуловић, месар; Никола Милишић, бакалин; Павле К. Убавкић, винар; Сима М. Лазаревић, бакалин; Павле Целебџић, бакалин; Радован Суботић, бравар; Риста Димитријевић, кафеџија; Сава Вељановић, хлебар.

VII

Председник извештава одбор, да је Раде Антић кафеџија оvd. поднео понуду, да му се под извесним погодбама уступи искључиво право за чишћење нужника и помијара. Одбор је одлучио,

да се о овоме предмету решава у првој седници за овом.

VIII

Председник извештава одбор, да је управа вар. Београда актом својим АБр. 2585 наредила општини да према распису министарства просвете мора поред већ купљеног броја мапа Србије израђених у гл. ђенерал-штабу, купити још 56 комада тих мапа те да истима снабде све учioniце основних школа београдских, а коју је куповину одбор општински у седници својој од 16. фебруара 1895. год. АБр. 810 одбио са разлога, што је са већ купљеним бројем мапа потреба основних школа већ задовољена.

По прочитању те наредбе АБр. 2585, одбор је решио,

да се одговори управи вар. Београда да општина не може откупити послатих 56 комада мапа Србије, јер јој нису потребне, нити јој новчано стање данашње допунта, да непотребне ствари купује, остајући и даље при одборском решењу од 16. фебруара 1895. год. АБр. 810.

IX

Продужен је појединачни претрес правила за фондове општинске.

По прочитању сваке тачке по особ., Одбор је решио,

да се правила за фонд за издржавање сиротиње општине вар. Београда приме по предлогу повереништва са овим изменама и допунама:

Члан први прима се без измена.

У члану другом у тачци 4 мети 5000 дин. општинске редовне помоћи у место 2000. дин. У овај други члан да се унесе и завештање учитеља из Вељине, кад се суд извести, колико је то завештање,

како је име том завештачу и где је тај новац.

На крају члана трећег мети 5000 дин. општинске помоћи у место 2000 дин.

На крају члана четвртог додати речи: „овом сиротињском одбору, одбор ће општински одредити и рок службе према члану 6. ових правила.“

Чланови пети и шести примају се без измена.

У члану седмом после речи: „четворицу одборника и четири грађанина бира одбор,“ додати реч „општински.“

Чланови осми и девети примају се без измена.

У члану десетом после речи: „члан одбора“ додати реч: „фондовног.“

У члану једанаестом место „изабраће три члана“ метути „изабраће пет чланова.“

Члан дванаести да гласи овако:

Фондови новац даваће се на приплод:

- 1., Управи фондова, и
- 2., Општини града Београда, ако би она потребовала и то под погодбама, под којима прима управа фондова туђе капитале на приплод.“

На крају члана тринаестог додати: „свака сума прихода предаваће се одмах на капиталисање.“

Члан четрнаести да се изостави.

Члан петнаести постаје члан четрнаести и прима се без измена.

X

Надзорна комисија за осветљење и трамвај предлаже да се уговор о експлоатацији трамваја раскине са друштвом путем изборнога суда, пошто је друштво исти уговор повредило и не престано га вређа, као и да у истој намери изабере лица за изборне судије и њихове заменике. Одбор је одлучио,

да се ово питање одложи до прве седнице за овом.

Фрајкораца, борећи се јуначки противу Турака. Али узалуд! Судбина Срба и овог пута била је немилостива, јер су на крају крајева, после силне проливане крви, морали понова да савију врат у тешки јарам турски.

О организацији Фрајкораца може се поуздано рећи да је то дисциплинована војска од избеглих српских устаника. Они су били уређени као и редовна војска у чете, батаљоне и ескадроне; имали су униформу и добијали су плату, али су се морали сами старати за своје издржавање. Од униформе имали су мрк шињел и дугу до испод колена затворену хаљину; коњица је имала униформу, сличну хусарској. Сваки Фрајкорцац имао је добру пушку, два пиштоља, ханџар и буздован. Фрајкораца је било на целој бојној линији од Јадранског мора до Оршаве, придатих већим оделењима Тесареваца с којима су се борили противу Турака. Увек су били у првим редовима (авангарда) због велике лакоће при покретању и због познавања околине; а често су употребљавани и за мање нападе. При описивању ратовања видећемо да су управо они готово сами

заузели већи део Србије и служили у свима нападима као авангарда. Поједине чете устаничке, које су делиле мегдан с месним Турцима пре доласка Фрајкораца, масама су прелазиле у Фрајкоре, те се тим број ових јако увећавао. Само због силне поцепаности, при појединим већим војним оделењима, њихова се снага није сконцентрисала, те нам их савременици описују делимично — по појединим вањним вођама њиховим. Свако од српских устаника, ко би превео 200 људи, добијао би капетанство, а после рата пензију.⁽¹⁾ Користи од Фрајкораца на први поглед мале су и незнатне; но оне нам се чине мале само зато, што ми пред очима имамо само успехе појединих већих или мањих оделења познатих под именом њихових вођа; али ако се њихово делање узме у опште за све време ратовања, онда ће се тек видети колико су они били корисни. — Они су први улетали у бој а последњи излазили, борећи се храбро и одушевљено, јер се нису борили под најам или на силу — по дужности — већ су хитро летели

у борбу, да што више непријатеља утамане, који су их до јуче мучили и гонили, како њих, тако и светињу њихову, — веру и породицу. Да се тако храбро боре гонила их је и помисао, да ће, ако сад победе, једном за свагда опростити се старих крвника — Турака; као и да ће им синнути давно жељена слобода, за коју су Срби од Косова лили узалудно потоцима своје крви, било на своју руку (хајдуци), било уз коју другу силу. Што пак овога пута нису постигли жељена успеха, зависило је од ондашњих прилика у којима су се налазили, и које ћемо доцније ми у кратко изложити. Ну силна проливена српска крв донела је Србима ипак несумњиве користи, које благодети, ми потомци њихови — и данас уживамо, па сећајући се тога, овим одајемо достојну пошту храбрим прецима нашим, који у борби с Турцима, нису жалели крви своје, само да се ослободе. Ну о томе проговоримо коју више на крају. — О купљењу Фрајкораца М. Ђ. Милићевић забележио је ово: „Кад су се ови младићи купили у добровољце, онда се у селима око Авале певала ова шаљива песма:

(1) Kallay B. Geschichte der Serben, B. I. S. 261—263.

ТАКСЕ ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Брачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0-25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0-70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1-50 д.

За квартове: Дорђолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0-20 д.
  2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0-60 д.
  3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1-— д.
- Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године. АВр. 9449.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-20 д.

- б) За незидан шпархерд . . . . . 0-20 д.
- в) За узидан . . . . . 0-40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0-50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата . . . . . 0-20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0-10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0-10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0-20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-75 д.

II. Гробарина:

- а) Гроб за децу . . . . . 7-— д.
- б) Гроб за одрасле . . . . . 12-— д.
- в) Мала гробница . . . . . 555-52 д.
- г) Велика гробница III реда . . . . . 998-93 д.
- д) Велика гробница II реда . . . . . 1099-93 д.
- е) Велика гробница I реда . . . . . 1684-57 д.

III. Пракљење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра . . . . . 7-00 д.
- б) Од акова . . . . . 0-35 д.

ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ ВАРОШИ БЕОГРАДА

У седмици од 7. Децембра до 13. Децембра 1895. год.
допутовало 730 путника — одпутовало 585 путника.

Постојбина приспелих путника:															
ПОЛА		Из Србије	Аустро-Угарске	Вене и Херцегов.	Црне-Горе	Грчке	Турске	Бугарске	Румунје	Русије	Германије	Француске	Италије	Осталих Европ. Африкана	Ван Европе
МУШКИХ	ЖЕНСКИХ														
698	31	613	58	16	3	1	17	6	1		2	1	11	1	
Занимање путника:															
Трговци и економи	Занатлије	Трговци	Индустријалци	Предузимац и интелектуал.	Гостионичари	Интелиг. и војска	Ученици	Раденици и помоћници	Пилзари и боварије	Надничари и слуге	Пролетаријат				
56	63	343	4	7	27	84	13	40	8	39	—				

14. Децембра 1895. год.

Из статистичног одељења општ. вар. Београда.

„Ајде душо у фрајкоре!
Ни орати ни копати
Веће цару војевати,
На годину сто ворити
А на месец сто батина!“⁽¹⁾

Године 1787. Руси су у борби противу Турака успешно ратовали. Јосиф II по наговору свога војсковође Ласција размести огромну војску од Дњестра до Јадранског мора, а главну војску прикупљао је око Футога у Срему, где је било на 125000 пешака и 22000 коњаника, целокупна пак војна снага противу Турака износила је 245062 пешака и 36725 коњаника са 898 топова.⁽²⁾ Срба Граничара било је уз Тесаревце више од 100000 људи.⁽³⁾ Свој овој војсци стави се на чело сам цар Јосиф II. Српских добровољаца (Фрајкораца) било је код сваке поједине Тесаревске војске, нарочито у Ердељу, Банату и Славонији, а највише код главне

⁽¹⁾ Поменик, стр. 812. — Стихом „А на месец сто батина“ извесно се у песми хтела да представи општина дисциплине којој су привикавани фрајкорци, те и то иде у прилог тврђења да су фрајкорци били добро дисциплиновани и ако доста неподесним васпитним ерством!

⁽²⁾ Sporschil J. Neueste Gesch. d. oester. Monarchie, B. I. S. 401.

⁽³⁾ Сербски Летописи 1841. књ. 66. ч. III. стр. 12.

војске у Срему. Ту су се они уређивали као редовна војска Тесаревска. Ред и дисциплина у српских добровољаца били су одлични, те су се због тога постављали на најважнија места противу Турака.⁽⁴⁾

И на флотилу обраћена је особита пажња. У јесен 1787 г. било је до 31 шајке разне врсте. Ова дунавска разна флотила умножена је пред почетак рата и подељена је на шајкашку и фрегату флотилу. Над флотилом командовао је генерал Магдебург, а у многим се предузећима нарочито одликовао надпоручик *Арон Станислављевић*. Српски шајкашки батаљон износио је скупна 934 момка.⁽⁵⁾ У даљем описивању догађаја дотаћемо се и Шајкаша.

Пре него што објаве рат Турци, Тесаревци су гледали, да им ова година не прође узалудно и зато су, као што смо видели, подстрекавали Србе у Србији, да се дижу на Турке и многе устаничке чете почеле су да се боре с Турцима. У почетку 1788. г. устао је и Алекса Ненадо-

⁽⁴⁾ Годошница Н. Чупића, књ. IX, стр. 47—48.

⁽⁵⁾ Види о овоме темељну расправу А. Букића: „Учешће тителског, крајинског и шајкашког батаљона у аустро-угарском рату г. 1788—1791.“ У Летопису М. Српске, књ. 161, стр. 83—121 и 162, стр. 62—104.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ од 9. Децембра до 16. Децембра 1895. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		највећа		најмања	
		дин	пр.	дин	пр.
3177	Арпаџик	22	—	20	—
408	Брашна кукурузна	12	—	11	—
	Брашна пшенична				
6371	Вина бела (од лит.)	—	70	—	50
11487	Вина црна (од лит.)	—	70	—	50
300	Волова	45	—	40	—
3510	Јабука	30	—	15	—
32822	Јечма	10	—	9	50
219	Кајмак	115	—	110	—
16826	Кожа јагњећих	—	—	—	—
	Кожа овчијих				
10780	Креча	3	60	3	20
8172	Кромпира	9	—	7	—
355	Кудеље	70	—	60	—
58210	Кукуруза	8	—	7	50
570	Лоја топљеног	70	—	50	—
171	Лука бела	26	—	24	—
3747	Лука црна	14	—	13	—
838	Масти	115	—	110	—
	Меда				
53716	Овса	10	—	9	50
9209	Ораја	30	—	25	—
11883	Пасуља	30	—	25	—
389589	Пшенице	11	20	11	—
10396	Ражи	8	80	8	10
11284	Ракије ком. меке „	—	60	—	50
	Ракије пљ. љуте „				
20499	Ракије пљ. меке „	—	40	—	30
22041	Свиња дебелих	80	—	70	—
8697	Свиња средњих	60	—	55	—
40180	Сена	5	—	4	—
283	Сира	—	—	—	—
13520	Сламе	3	—	2	—
	Сочива				
200	Сланине ужичке	160	—	150	—
	Сува меса				
850	Угљена дрвеног	7	—	6	—
100000	Угљена каменог	3	—	2	50
	Шишарке				
	Репице				
53537	Шљива сувих	30	—	28	—
	Алове паприке				
	Мекиња				
16066	Ситнице разне	—	—	—	—
23595	Разна воћа	—	—	—	—

вић, подстрекаван од неког Мијушка сагнао Турке у Ваљево и на отвореном пољу код манастира Љубостиње, с недовољно наоружаним борцима, дуже се мерио с њима, а кад њихов вођ Омер погину, Турци побегну у Ужице и Чачак, па се врати. Ну чим нестане пљачкања, чета му се поче разилазити.

У новембру 1787. г. покушаше Тесаревци, да се олако дочепају Београда још за време мира. Срби општећи живо са браћом у Тесарији добро су се пазили са Тесаревским властима. План је имао да изврши *Јован Чардаклија*. Преко поузданих Срба Београђана добију отисак градских кључева у војску. Чардаклију су у овом потпомагали: Бокић, Жикић, Влајко и Живко Миленковић и Радич Петровић са својих 200 људи. Они су имали за задатак, да ноћу између 21. и 22. новембра отворе градску капију, кроз коју би се увукли Тесаревци. Једно знатно одељење под генералом Алвинцем са 22 тона, крене се на чамцима к Београду; ну због густе магле само мало одељење дође на одређено место, а остали погреше и оду Дунавом Панчеву.

(Наставиће се)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА